

væsenet, kan man ikke undre sig over, at der opvoxe saa Mange til i sin Tid at besolke vore Sængsler — man kaldte dem ogsaa tidligere her i Byen Børnehushjælp, tror jeg — og det er ganske vist, at den Forladthed, som disse unge Menneſter let befinde sig i, ikke kan Andet end gjøre dem til Fjender af Samfundet; thi naar de ved Siden af sig se andre Børn blive behand- lede paa en ganske anden Maade end den, hvorpaa de selv blive behandlede, maaske Misundelsen kunne vækkes i de unge Sjæle, og naar Ingen tager sig af dem i den unge Alder, hvad bliver saa Følgen i de store Byer? Følgen bliver den, at det bliver til Tyvbander af Børn, som ere til Skam og Skjændsel for Byen. Dette vilde ikke ske, naar man tog dem enkeltvis og fik dem anbragte i Familier; men de Bestræbelser, som i saa Henseende gjøres, er altfor smaa. De indskrænke sig nemlig væsentlig til at tage sig af de Børn, som allerede ere fødte i Bilsfarelse, i Stedet for at man skulde forebygge dette ved i Tide at anbringe dem, som ere udsatte derfor, nemlig fattige, forældreløse Børn, paa saadanne Steder, hvor de kunde nyde et Familielivs hjærlige og deltagende Omsorg. Jeg ser jo vel, at der i Lovforslaget er forskjellige Bestemmelser, der søge at raade nogen Bød derpaa, men hvad der her er budt, er dog ikke tilstrækkeligt. Det, som for mig er det mest interessante ved dette Lovforslag, er de nye Bestemmelser, der tyde paa, at man ogsaa fra Regjeringens Side tænker paa, at der bør slaas ind paa en anden Vej end den, der hidtil er fulgt, og at der bør skielnes mere bestemt mellem værdige og ikke værdige Uærgende. Ganske vist er dette ikke meget skarpt udtrykt i Lovforslaget men jeg tror dog, at det maa siges at være Tanken i Lovforslagets § 71, hvor det hedder, at naar en Person har naaet 60 Aars Alderen og ikke har nydt urefunderet Fattighjælp, skal han under visse Betingelser kunne nyde offentlig Understøttelse, som ikke betager ham hans borgerlige eller politiske Rettigheder. Imidlertid forekommer det mig, at de Betingelser, som stilles op, ere mindre heldige. En Mand, som har opdraget Familie, og som ikke har kunnet lægge Noget op, kan jo være en lige- saa omhyggelig og fremlynet Familiefader som den, der har været i det Tilfælde at kunne lægge saa Meget op, at han har kunnet skaffe en Alderdomsforsørgelse. Derfor tror jeg, at Erhvervelse af en Alderdomsforsørgelse ikke bør være Betingelsen for at kunne komme til at nyde godt af den i Paragrafen omhandlede Understøttelse af det Offentlige. Naar en Mand har villet arbejde og har arbejdet i den Tid, hvori han havde Kraft dertil, skulde Samfundet, som har søgt at nyde Godt af ham i den Tid, da han var i sine Velmagtsdage, og benyttet hans Hjælp f. Ex. som Fæderlandsforvarer eller paa andre forskjellige Maader, f. Ex. som kommunalt Ombud, billigvis — og det ligger efter min Mening ogsaa i Grund-

lovens § 84 — ikke behandle ham som En, der er nærved at staa i Klasse med Forbrydere, naar Alderdommen kommer og Kræfterne svigte ham. Jeg tillod mig i Fjor, da jeg indbragte et Lovforslag, som jeg ogsaa har indbragt i Aar, at gjøre opmærksom paa Opfattelsen i den grundlovgivende Rigsforsamling af Grundlovens § 84; der udtalte Ordføreren udtryffeligt, at han fandt, at den Frygt, som man havde for at give en saadan almindeligere Bestemmelse om Ret til Understøttelse paa Grund af de Misbrug, der kunde gjøres deraf, var overdreven; og han gjorde opmærksom paa, at det kun var dem, som ikke vilde arbejde, som man var nødt til at tage ind under det almindelige Fattigvæsen, men at derimod de Andre kunde behandles paa en ganske anden Maade, og dem burde man komme til Hjælp af samme Hensyn omtrent som dem, jeg nævnte for et Dieblit siden. Det er en Selvfølge, at dersom man udvider dette mere, saa vil Byrden komme til at hvile altfor stærkt paa den enkelte Kommune; men derimod er der det Hjælpe middel, at man kan lade de større Kommuner og til Dels Staten komme den enkelte Kommune til Hjælp, naar denne har en for stor Byrde, og der kan da herom gives nærmere Bestemmelser. Med Hensyn til den anden Art af Fattige, som jo ogsaa efter Grundloven have en Ret til Understøttelse, nemlig dem, som ikke ville arbejde eller som ved deres Lastefuldhed have gjort sig selv usiktede til at arbejde, forekommer det mig, at man skulde anvende den Sætning, som er udtalt i vor hellige Skrift, der nemlig siger om dem, som ikke ville arbejde, at de heller ikke skulle have Jøden. Der skulde ikke tillægges dem nogen anden Art af Understøttelse end den, som de kunne faae derved, at de arbejde; vil Bedkommende ikke arbejde, saa maa han sulde. For saa vidt han skal have Understøttelse, skal han ikke have Lov til at gaa løs omkring, thi man kan jo nok indse, hvad Slags Husholder han vil være med det, han har faaet af det Offentlige. Vi have her havt skandaløse Exempler paa, hvad under den hidtilværende Fattiglovgivning Landets Kommuner i denne Henseende have maattet finde sig i. Jeg erindrer saaledes, at der var en Kommune i Aalborg Amt, hvor der for en Del Aar siden var et meget løssagtigt Fruentimmer, som, naar hun ikke kunde faae, hvad hun vilde have af Sogneforstanderskabet, truede med, at næste Aar skulde det faae et nyt Barn at opdrage. Det forekommer mig, at saadanne uforstammede, frække Personer ikke skulde have Hjælp paa den Maade som Andre — der skal skarp Lud til skurvede Hoveder, som det hedder. Naar man derhos har Zwangsarbejdsanstalter her i Landet, saa forekommer det mig, at der maa man lade saadanne Folk skaffe sig den Hjælp, de ville have af det Offentlige, og derved befri Kommunen fra at være Slave for den Slags Folk. Andre honnette Folk skulle arbejde for sig og Familie og saa tillige arbejde